

Posudek na bakalářskou práci

- školitelský posudek
 oponentský posudek

Jméno posuzovatele: Jakub Polák

Datum: 31. 8. 2011

Autor: Iva Leszkowová

Název práce: Individuální rozdíly v mateřském chování (mateřský styl) u savců

- Práce je literární rešerší ve smyslu zveřejněných požadavků (pravidel).
 Práce obsahuje navíc i vlastní výsledky.

Cíle práce (předmět rešerše, pracovní hypotéza...)

Cíl práce je od samého začátku nejasný. Autorka jen v posledních 2 větách úvodu zmiňuje zcela triviální a vágní tvrzení, že cílem je „podat souhrnný literární přehled o dosud publikovaných studiích zabývajících se stylem mateřského chování savců“. To je však zřejmé již ze samotného názvu práce a takové odůvodnění tedy nepřináší žádnou novou informaci. Očekával bych na tomto místě i pádnější důvody pro vznik literární rešerše o mateřském chování. Čtenář tak během následujících cca 30 stran textu zůstává i nadále na pochybách, proč tato práce vůbec vznikla, zda její sepsání nebylo jen samoučelné a mělo sloužit jen získání titulu, anebo mělo i jiné, vyšší poslání.

Struktura (členění) práce:

Práce je členěna do 8 kapitol, obsahuje úvod, povahu rozdílů v mateřském chování, detailní popisy mezidruhové, inter- a intra- individuální variability mateřského chování, popis důsledků pro matku a mládě, proximální a ultimální příčiny, závěr a seznam použitých zdrojů.

Jsou použité literární zdroje dostatečné a jsou v práci správně citovány?
 Použil(a) autor(ka) v rešerši relevantní údaje z literárních zdrojů?

Práce využívá dostatečné množství (76) výlučně zahraničních (anglicky psaných) zdrojů – v naprosté většině se jedná o recentní články publikované v impaktovaných časopisech. Jsou však poměrně úzce zaměřeny na vymezenou skupinu savců – hlavně primáty a domácí sudokopytníky (prasata, kozy, ovce), minimum zdrojů pokrývá ostatní savčí taxony. Je tedy sporné, do jaké míry je možné generalizovat tyto údaje i na další skupiny, o nichž v současné době máme mnohem méně informací, a tudíž zda i název práce neslibuje více, než je možné splnit. Ačkoliv jsou všechny literární zdroje uvedené v seznamu na konci práce citovány i v textu (až na jeden – Maestripieri, 2008), naopak to bohužel neplatí – tzn. nemálo citovaných prací je zmíněno v závěrečném seznamu (např. Wechlser a Hegglin, 1996; Cameron a kol., 2002; Hinde, 1969,...). Časté jsou i formální chyby (např. Hinde, 2009 namísto Hinde et al., 2009).

Pokud práce obsahuje (nadstandardně) i vlastní výsledky, jsou tyto výsledky adekvátním způsobem získány, zhodnoceny a diskutovány?

Práce je pouze literární rešerší.

Formální úroveň práce (obrazová dokumentace, grafika, text, jazyková úroveň):

Práce trpí častými formálními chybami (záměna písmen, chybné užití pádů, chybějící anebo naopak nadbytečné čárky, velká písmena namísto malých, atd.) i nedokonalou úpravou (chybějící či nadbytečné mezery, nestejně formátování nadpisů,...)

Splnění cílů práce a celkové hodnocení:

Ačkoliv je práce souhrnem úctyhodného množství informací, často jí chybí přehledná logická struktura. Fakta tu jsou někdy vršena za sebou bez výrazné provázanosti a někdy ani čtenář netuší, proč se mluví např. o poměrech pohlaví v práci věnované mateřskému chování, kde byly dosud probírány jen striktně behaviorální projevy, jako je starostlivost, odmítnutí, tolerance, atd. Při čtení jsem nabyl dojmu, že autorka neměla velkou představu o tom, jak by měla být její práce strukturována. Příliš se nedrží určitého logického rámce (který většinou začíná nastolením problému, následovaný snahou o jeho detailní uchopení a končící závěrečným vyvrcholením), namísto toho je tvořena seskupením jednotlivých poznatků čerpaných z literatury bez toho, aby se autorka pokusila o hledání vztahů, souvislostí a abstrahovala zobecnění.

Otázky a připomínky oponenta:

- 1) Tabulka na str. 3-4 není příliš srozumitelná, některé poznámky by potřebovaly více rozepsat.
- 2) V práci se na několika místech opakují stejné informace, které by mohly být zkráceny – např. první odstavec 3. kapitoly (str. 4).
- 3) Na str. 5, ve druhé odstavci se uvádí: „V této studii byly analyzovány...“, ale už není uvedeno v jaké studii.
- 4) Některé formulace jsou neobratné – např. str. 6, první věta: „...spojení (faktoru odstup) s věkem potomka bylo pozitivní.“ Vhodnější je termín „korelace“. Stejně tak termín „alosaání“ (str. 19), „matky s dobrým tělesným zásobením“ (str. 30), „výhody ve formě vnučat“ (str. 17).
- 5) Na str. 7, druhý odstavec, se mluví o „aktivitě potomka“ v souvislosti s mateřským chováním. Jak spolu tyto dva fenomény souvisí? Podobně i str. 8, první odstavec, kde se mluví o rozdílech v regulaci váhy během laktace.
- 6) Na str. 13 se píše o tom, že „Samice s vyšší hmotností se ukázaly jako starostlivější matky.“ Nemůže jít spíše o to, že starší matky jsou zkušenější v péči o mláďata a zároveň je pozitivní korelace mezi věkem a hmotností? Tedy vztah mezi váhou a starostlivostí je zprostředkovaný přes věk matky.
- 7) Trivers-Willardova hypotéza na str. 16 je nepřesně vysvětlena. Uvedené tvrzení, že matky ve vyšší kondici budou produkovat více samčích potomků platí pouze pro polygynní sexuálně dimorfní druhy (hlavně kopytníky). Jinak obecně Trivers-Willardova hypotéza předpokládá relativně vyšší produkci takového pohlaví, které zvýší inkluzivní fitness samice.
- 8) Co je to „nižší skóre temperamentu“ (str. 26) ?
- 9) Str. 27, první věta – to, že samice rodí více agresivních mláďat se netýká mateřského chování, stejně tak, jako poměry pohlaví mláďat (str. 16-18).
- 10) Str. 28, věta: „Koncentrace oxytocinu byla v nekojící fázi nižší, než při kojení, oproti tomu hladina prolaktinu dosahovala při kojení vyšších hodnot, ve srovnání s nekojící dobou.“ nedává smysl.

Návrh hodnocení školitele nebo oponenta (známka nebude součástí zveřejněných informací)

výborně velmi dobře dobře nevyhověl(a)

Podpis školitele/opponenta:

Instrukce pro vyplnění:

- Prosíme oponenty i školitele o co nejstručnější a nejvýstižnější komentáře k jednotlivým bodům (dodržujte zhruba rozsah), tučně vyznačené rubriky jsou povinnou součástí posudku.
- Při posuzování je nutno zohlednit požadavky stanovené pro vypracování bakalářských prací – viz <http://www.natur.cuni.cz/biologie/studium/bakalarske-obhajoby>
- Posudek se odevzdává (zasílá) v elektronické podobě na e-mail: z.starostova@post.cz (pro účely zveřejnění na internetu), a dále podepsaný v 1 výtisku (jako součást protokolu o obhajobě) na adresu: **Zuzana Starostová, katedra zoologie PŘFUK, Viničná 7, 128 44 Praha 2**